

[Holger Andersen.]

Forslag som de foreliggende burde behandles og drøftes. Det er Udenrigsledelsen, repræsenteret af Regeringens ansvarlige Udenrigsminister, der skønner over den udenrigspolitiske Baggrund for saadanne Lovforslags Fremsættelse, det er Udenrigsledelsen, som siger, at saadan og saadan er Forholdene, og derfor mener vi, at de og de Farer kan indtræffe. Derefter er det den ansvarlige militære Sagkundskab, der maa spørges om, hvad der er den rigtige Maade til at imødegaa de af den udenrigspolitiske Ledelse paa-pegede Farer. Og her er det meget rigtigt, som den højtærede Forvarsminister mener, at der ogsaa maa tages økonomiske Hensyn, selvfølgelig. Det er mig bekendt ikke set endnu i noget Land — i hvert Fald ikke i noget parlamentarisk styret Land —, at den militære Sagkundskab har faaet alle de Ønsker opfyldt, som den nærede i en given Situation. Nej, hvert af disse Momenter spiller sin bestemte Rolle i det forberedende Arbejde under Tilrettelæggelsen af et saadant Lovforslag. Dette vilde altsaa være den naturlige Fremgangsmaade. At den ikke følges her i Landet, ved jeg vel, det har ikke været Tilfældet i lange Tider, men det er ikke desto mindre kun paa Baggrund af en saa vel underbygget Bedømmelse af den ydrepolitiske Situation som muligt, at man overhovedet kan komme til Klarhed over en Forsvarsordnings Maal og Midler.

Jeg skal nu tillade mig at fremsætte nogle ydrepolitiske Bemærkninger af mere almindelig Art, men dog med specielt Henblik paa vort Land.

Stillingen i Europa er — derom maa alle kunne være enige — af den allerstørste Alvor. Der drives en Oprustningspolitik som ingen Sinde før, fantastiske Summer, som man overhovedet har svært ved at forestille sig, ofres til militære Formaal. Selv de værste Kaprustninger før 1914 blegner ganske og aldeles over for det, der nu foregaar. I store, vigtige Lande organiseres der en Selvforsyningspolitik, i første Række med Krigstilstand for Øje, under hvilken man søger at udnytte alle de Erfaringer, der indhøstede under Trykket af Verdenskrigens Blokade.

Det er hele denne Udvikling, der i Bund og Grund har rystet det folkeretlige Grundlag for Forholdet mellem Staterne og navnlig i Bund og Grund rystet hele den Institution, som saa mange i Europa og ikke mindst herhjemme og i de andre skandinaviske Lande havde set hen til med saa megen Forventning: Folkeforbundet i Genève. Da man i 1922 gik til en vidt-

gaaende Reduktion af Militærudgifterne her i Landet, var det jo ikke mindst paa Grund af de Forventninger, man nærede om Folkeforbundets Styrkelse.

Dette Folkeforbund var bygget op paa et Princip, væsensforskelligt fra det, der i Dag danner Grundtonen i de forsvarspolitiske Debatter. Folkeforbundet hvilede paa *Solidaritetspolitikken*, saaledes som den var udformet i Folkeforbundspagtens Artikel 11, Artikel 12 og navnlig i Artikel 16, den Artikel, som indeholder de berømte Bestemmelser om Sanktionerne. Nu har man ganske vist fra nordisk Side altid indtaget en særlig Stilling over for de militære Sanktioner, og det principielle i dette Standpunkt var der ikke noget som helst at indvende imod, thi Bestemmelserne om de militære Sanktioner var ikke Bestemmelser, som man kunde paaberaabe sig som obligatoriske i samme Forstand som Bestemmelserne i Artikel 16 om de økonomiske Sanktioner.

Man drøftede i Aarene fra 1922 og fremefter Gang paa Gang hele den Solidaritetspolitik, hele dette kollektive Sikkerhedssystem, som naaede sin Kulmination i den ingen Sinde ratificerede Genèveprotokol af Efteraaret 1924.

Nu efter den kollektive Sikkerhedspolitik's Sammenbrud mener jeg, at man selv om man hører til dem, der mener, at Folkeforbundet har haft sin store Betydning og indlagt sig betydelige Fortjenester, selv om man ingen Sinde har hørt til dem, der blot ironiserer over og stiller sig skeptisk over for dette internationale Organ, alligevel har Lov til at sige, at den kollektive Sikkerhedspolitik, saaledes som den har været diskuteret fra 1920 til 1935—36, er faldet sammen under Vægten af den abessinske Konflikt, og efter dette Sammenbrud af den kollektive Sikkerhedspolitik er det ikke uinteressant at mindes den Kritik, som en af Englands fineste Skribenter i 1924 rettede mod hele Genèveprotokollen og det kollektive Sikkerhedssystem's Politik — jeg tænker her paa Mr. Garvin i „Observer“ — i en Artikel, som daværende Udenrigsminister Karl Moltke fandt saa betydningsfuld, at han mente ganske særlig at maatte henlede det udenrigspolitiske Nævns Medlemmers Opmærksomhed paa den. Den gik ud paa, at et kollektivt Sikkerhedssystem ret beset, hvis det skulde gennemføres, saaledes som det var tænkt ved Folkeforbundspagtens Tilblivelse, vilde — det lyder underligt at sige det, og det kan lyde selvmodsigende — i Virkeligheden føre til øgede Rustningsudgifter i Europa netop